

**Gekkenhuis,
to be or not to be**

Gekkenhuis, to be or not to be

Een toneelstuk voor volwassenen met personages uit o.a.
Alice in Wonderland, Hamlet en De Neus van Gogol

(voor 4 tot 9 spelers)

Marieke Nijmanting

UITGEVERIJ XSEBRA BV

Gekkenhuis

To be or not to be

Marieke Nijmanning

ISBN 9789492210524

NUR 307

© 2019 – UITGEVERIJ XSEBRA BV

Cover illustratie: Marieke Nijmanning

www.nijmanning.nl

marieke@nijmanning.nl

Het uitvoeren van dit toneelstuk moet worden aangemeld bij Stichting Bredero, waar de auteur haar uitvoeringsrechten heeft ondergebracht. Voor meer informatie zie: www.stichtingbredero.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van UITGEVERIJ XSEBRA BV.

Inhoud

Achtergrondverhalen	9
Rollen	13
Het toneelstuk	15
Akte 1 - Het begin	
Scène 1.1 Afscheidsborrel	17
Scène 1.2 Giel komt	26
Scène 1.3 De neus	47
Akte 2 – Wildgroei	
Scène 2.1 Kop eraf	65
Scène 2.2 Aanwas	81
Scène 2.3 Onderbouwing	103
Akte 3 – Vrienden & Vijanden	
Scène 3.1 Devotie	119
Scène 3.2 Theevisitie	135
Scène 3.3 Laatste avondmaal	147
Akte 4 - Het einde	
Scène 4.1 Dollen	159
Scène 4.2 Smoren	167
Scène 4.3 Alice	182

Achtergrondverhalen

De nieuwe toneelstuk 'Gekkenhuis, to be or not to be' is gebaseerd op bestaande verhalen. Namelijk:

Neus & Dagboek van een gek

De Russische schrijver Nikolaj Vasiljevitsj Gogol (1809 - 1852) is vooral bekend geworden voor zijn roman *Dode Zielen*. Maar ook zijn korte verhalen zijn tamelijk beroemd, waaronder *De Neus* en *Dagboek van een gek*. In *Dagboek van een gek* beschrijft Gogol hoe een ambtenaar langzaam gek wordt, door zijn saaie baan en een onbeantwoorde liefde. In *De Neus* raakt een man zijn neus kwijt. De neus wandelt vrolijk door de stad en heeft het van plan om snel weer op een gezicht plaats te nemen. In *Gekkenhuis* komen deze twee verhalen vooral in Akte 1, scène 3 terug.

Alice in Wonderland

De Engelse schrijver Lewis Carroll (1832 - 1898, Engeland) schreef *Alice in Wonderland* in 1865. Alice zit naast haar zus, bij de rivier, en leest een saai boek. Alice verveelt zich, maar dan komt er opeens een wit konijn langs. Een keurig wit konijn met een jasje en dasje en zijde schoenen aan. Het witte konijn heeft haast. Alice volgt het witte konijn. Ze valt diep in een konijnenhol en komt terecht in een wonderlijke wereld. Alice ontmoet daar vreemde figuren, zoals een waterpijp rokende blauwe rups (hij praat uiterst langzaam en dwingend), een malle hoedenmaker (Mad Hatter), een grijnzende kat die zomaar kan dwijnen en een woeste Hartenkoningin (altijd met een flamingo onder haar arm). Alice

est vertelt van de moord. Het is de oom van Hamlet, die net met zijn moeder getrouwd is, die de vader van Hamlet heeft gedood. Hamlet zoekt wraak, maar doodt een verkeerde vrouw. Daarbij raakt Hamlet zijn geliefde Ophelia kwijt. Hij raakt er helemaal van in de war, hij doet steeds gekker, of doet hij maar alsof? In ieder geval vindt bijna elke speler aan het einde van het toneelstuk de dood. In *Gekkenhuis* wordt een personage Hamlet genoemd omdat hij de gewoonte heeft naar hartenlust Shakespeare te citeren. Daarbij is de psycholoog 'To be or not to be' het thema van Shakespeare's Hamlet en ook van het toneelstuk *Gekkenhuis*.

Confiteor, ik beken

Confiteor, ik beken is een roman van mijzelf.

De ambitieuze psychiater (Tecla) komt na haar afscheidsfeestje thuis in een leeg huis. Alleen de koffer is overgeleverd. En waarvoor? Nu heeft ze niets meer. Dan staat er plots een voormalige patiënt voor haar deur: Giel. Hij leeft met drie stemmen in zijn hoofd, plus eentje die niet hoort. Dat maar wel tekent. Giel is in paniek. Terwijl hij sliep heeft er een levertransplantatie plaatsgevonden. De lever van Mustafa Nasar, een belangrijk strateeg binnen Al Qaida, zit nu in hem. Tecla stopt Giel in de groeps-accomodatie achter het huis. Even later gaat hij het huis schoonmaken, haar voeten masseren en besluit ze hem te houden. Er zijn er nog een: de Tankman. Hij was degene die in 1989 op het Tiananmen Plein in Peking een slinger tanks staande hield, dat weet hij zeker. En nog een, Tecla noemt hem de Drie. Hij draagt aluminium hoedjes tegen buitenaards gedachtendiefstal. Vroeger heeft Tecla haar patiënten naar realiteit. Nu niet. Ze is immers met pensioen. Tecla probeert de begoochelingen van haar mannen samen en creëert een waanzinnige wereld.

rollen

De setting is een ziekenhuiszaal met een aantal bedden. Er zijn negen rollen die ook door één of twee toneelspelers gespeeld kunnen worden.

Tecla

- Mad Hatter

Wanneer er met dubbelrollen

Hamlet

- Wit Konijn

gewerkt wordt, dan zou de

Tankman

- Rups

verdeling bij vier spelers als

Philip

- Hartenkoningin

volgt kunnen zijn:

Philip

Speler 1: Tecla

Speler 2: Giel

Speler 3: Tankman, Hartenkoningin, Rups, Philip

Speler 4: Hamlet, Mad Hatter, Wit Konijn

et Toneelstuk

Acte 1 - Het Begin

Scène 1.1 - Afscheidsborrel

met Tecla en Philip

["Driving Home for Christmas" van Chris Rea staat op.

Tecla strompelt een verlaten ziekenzaal in. Ze sleept een schoudertas over de grond met zich mee. Misschien heeft ze iets teveel gedronken, maar vooral is ze ziek van haar weerzinwekkende afscheidsborrel. Haar baas Philip komt haar achterna. Hij probeert Tecla te ondersteunen. Maar zij duwt hem ruw weg.]

Tecla

Jij miesmuizer.

Philip

Nou, nou.

Tecla

Werkelijk, Philip?

Geeneens een eigen afscheidsfeestje? Gewoon lekker samen met de kerstborrel?

Dat is alles wat ik waard ben, na 25 jaar? Vijf-en-twintig jaar!

Philip

En afscheid van dit gebouw natuurlijk.

Tecla

la

Dat wilde jij, hè, luizebol. Niet ik! Ik wilde niet met pensioen.

lip

Ik heb je anders genoeg kansen gegeven, Tecla,
genoeg.

la

Maar jij begrijpt mijn vak niet, dat is het probleem. Jij bent een econoom.

lip

Precies, en dit ziekenhuis zal financieel overeind moeten blijven.

la

Er was anders genoeg geld toen jij hier aantrad. Alleen heb jij dat allemaal verbruikt
aan een nieuw gebouw. Zo is het toch, meneer de directeur?!

lip

Nou, ja, dat was noodzake...

la

Dit gebouw voldoet nog prima. Meer dan prima!

Maar nee, jij moet zo nodig een immens kolos neerzetten! Om zo je kleine Dikkie
Dik te compenseren.

lip

Word nou niet ordinair, Tecla, dat staat je niet.

la

Hoe groter het gebouw, hoe kleiner de ieniemienie. Voor dat psychologische inzi

la

Weet je wel iets van mij, eigenlijk? Weet je wel hoeveel boeken ik heb geschreven? Hoeveel baanbrekend onderzoek ik heb gedaan? Hoeveel patiënten ik geholpen heb?

lip

Tuurlijk, je was een geweldig psychiater. En dat is ook precies de reden waarom je delegeren moest. Je had hier nog jaren kunnen werken, Tecla. Jouw vervroegd pensioen was niet mijn eerste keuze. Het enige wat ik van je vroeg was delegeren.

la

Ik ben niet alleen een pillendokter, Philip. Ik ben een psychiater. En dus praat ik met mensen.

lip

Praten kunnen anderen ook.

la

Goedkopere krachten bedoel je.

lip

Precies.

la

Zie je, jij begrijpt niets van mij.

lip

Ik weet in ieder geval dat je niet delegeren kunt.

lip

Maar echt Tecla, we zullen je enorm missen. Je hebt je werk altijd geweldig gedaan.

Je was een zeer gewaardeerde kracht.

la

Vandaar de kerstborrel.

lip

We hebben je toch in het zonnetje gezet?! Speeches,

cadeautjes, de hele rambam.

la

Ik heb hier meer dan 25 jaar gewerkt. Vijf-en-twintig jaar!

lip

Dat is een pluim waard. Zeker.

la

Boterletter.

lip

Laten we weer terug naar de borrel gaan, Tecla. Er zijn mensen voor je gekomen.

willen je de hand schudden.

la

Ik blijf hier. En waag het niet om ook maar iemand te

vertellen waar ik ben.

lip

Maar...

lip

Het ga je goed, Tecla.

cla

Toedeledokie!

[Philip gaat af.]

cla

Delegeren...

[Tecla ploft op een bed neer. Ze staart een poosje naar het plafond.]

Dan gaat ze rechtop zitten en belt haar dochter. Ze krijgt haar voicemail.]

cla

Dag schat, met je moeder. Je neemt steeds niet op, dus ik spreek maar even in.

Ik wou alleen zeggen dat mijn afscheidsborrel goed ging. Mooie woorden, bloemen, cadeaus...

Ik miste jullie...

Maar ik begrijp het wel, hoor, je bent druk met de kinderen...

Nou, dit was het wel, geloof ik...

Oh ja, een fijne kerst lieverd...